

pitozva, a parkettán vastag szőnyegek. Én pedig jó kisfiú módjára, szépen elüldögéltem egy fotelben, tömtem magamba a lokumot, és néztem, ahogy a hölgyek vetkőznek. Anyám ragaszkodott hozzá, hogy ott legyenek; selyembe, bársonyba öltöztetett, és közszemlére tett; hadd lássa a kedves vevő, micsoda kék szemem van, a kedves vendég megsimogatta a kobakom, megkérdezte, hány éves vagyok, és el volt ragadtatva tőlem, én pedig nyalogattam a porcukrot a lokumról, és érdeklődve néztem a sok újdonságot, amit a női test látványa kínált.

Ma is emlékszem a wílnói operaház egyik énekesnőjére, az volt a neve (vagy művészi álneve): La Rare. Már elmúltam nyolc éves, azt hiszem.

Anyám és a ruhatervező kiment a szalonból, és vitték magukkal az „egyedi párizsi darabot”, hogy valami apróságot igazítsanak rajta. Kettesben maradtam a meglehetősen fedetlen La Rare kisasszonnyal. Alaposan megnéztem magamnak minden porcikáját, közben nyalogattam a lokumot. A művész nő ismerősnek találhatott valamit a tekintetemben, mert egyszer csak maga elé kapta a ruháját. Hogy továbbra is gusztálgattam, bemenekült a toalettasztal tükre mögé. Megmérgekedtem, megkerültem az asztalt, pocakomat előretolva, terpeszben lecövekeltem előtte, és mélán nyalogattam tovább a lokumot. Anyám visszajövet azt látta, hogy állunk szemben egymással, mozdulatlanságba dermedve, jeges csendben. Kikormányzott a szalonból, aztán megölelt, megcsókolt, olyan büszke volt rám, mintha, lám, kezdeném valóra váltani legvérmesebb reményeit.

Sajnos azonban attól fogva nem léphettem a szalonba. Gyakran eszembe jut: bár ne bámultam volna olyan önfeledten, nyerhettem volna akár fél évet is!

Kőríz Imre

UBI LEONES

I. A fiúi húségről

És egyáltalán: miért ne lehetne csalódni egy anyában is?

Lehet, de minek?

Illetve olyan alacsonyra is csökkenthetők az elvárások,
ahol már nem elvárások többé.

Hogy mondjuk ne legyen a hazugságnak...

...nem virtuóza, mert teljesen hétköznapien,
rutinszerűen, oda se figyelve, zömmel érdek nélkül hazudik,
mint amikor egy emigráns, mintegy melleleg,
anyanyelvi szinten beszél

egy nagy nyelv jobb körökben lenézett dialektusát is,

...de nem is egyszerű közlegénye,
mert a hazudást tüneményeszerűbben,
egyszerűen tehetségesebben gyakorolja

(ahogy mondjuk a természet tehetséges, esős télen, reggel fél hatkor)
 ...hanem rutinos veteránja,
 aki, mint egy alig kiöregedett teniszcsillag,
 mindent ért és mindent élvez, csak épp már levezet,
 a gálákon aktív profikat megszegyenyítő könnyedséggel vetődve.

Ahol már nem is elvárás az elvárás:
 hogy például a legutóbbi porszívózás dátumát firtató kérdésre
 ne felelje azonnal, a szőnyeg állapotától,
 a kérdésfeltevés relatív és abszolút idejétől,
 a kérdező vélelmezett hangulatától,
 a várható reakció súlyosságától függetlenül:
 múlt héten.
 Hiszen ebből csak annyi igaz, hogy az a hét már elmúlt,
 réges-rég a kalendáriumok mélyén pihen,
 amikor ő nemhogy porszívózott,
 de egyáltalán elhúzta az ágya mellett álló hokedlit
 (ami helyett egyszer már kapott egy éjjeliszekekrényt,
 de azt a tollbetétek, a jegyzetömbök, az ollók, a matricák, a kulcstartók,
 a szívószálak, a jégkrémpálcikák, a műanyag figurák, a csokipapírok,
 az üres gyógyszeresdobozok, a papír zsebkendők,
 az állott csapvízzel teli szopókás ásványvizes üvegek
 – összefoglaló néven „a hivatal” –
 már kinőtték,
 ezért visszakerült, az éjjeliszekekrény mellé),
 amely hokedli alatt tehát nemhogy rég nem porszívózott,
 de még csak nem is porszívózhatott,
 hiszen el sem mozdította a helyéről,
 amit az alatta felhalmozott újságkivágat-máglya évgyűrűszerű rétegei
 ékesen bizonyítanak.

Nem az, hogy ne hazudjon porszívózást, dehogy!
 Vagy hogy porszívózzon, úgy általában,
 vagy porszívózzon, ha tudja, hogy megy a lánya,
 vagy legalább akkor, ha ünnepnap megy,
 hogy ne a lányának kelljen porszívóznia,
 karácsonyeste, gyerekekkel, fadísztés előtt.
 Nem.

De hogy a díszítés után, szórakozottan, ötletszerűen
 már tényleg ne mondja azt,
 amit valami sorozatban vagy az újságosnál hallhatott:
 hogy ő egyedül van, nem számíthat senkire,
 míg neki bezzeg az első szóra ugrania kell.
 Mert ez már nem is hazugság,
 hanem valóságos intergalaktikus gyöngyházzsivárvány-gázködüzenete
 egy olyan, fényévmilliárdokra lévő külön univerzumnak,
 amelyhez a Földről nincs hozzáférés.

De mindez csak szürke elmélet.

A gyakorlat: mint az anyaföld esetében.

Ismerjük rigolyáit (ha esik, kiteszi a virágait),
és megszoktuk mániáját, a gravitációt,
de azért amikor néha hirtelen a keblére ölel, és pofára esünk,
mégsem távoli nagybátyánkat, Newtont idézzük cinkos derűvel,
hanem kurvaanyázunk.

És ki mondja, hogy nincs igazunk?

És ha van is, mire megyünk vele?

II. Egy vers vetülete szabálytalan felszínen

„Hát, ugye, ezt én nem tudhatom megítélni.

Nádasdyt* és édesanyját nem ismerem, de a tiédet és téged igen.
Nekem – talán ez előtt a versed előtt is tudtam –
fontosak a ti »pas de deux«-itek,
hogy mást ne mondjak, paradigmák forrásai.
Anyád befőttesüvegekben tárolt tollbetéteinek százai
és a te előadásod a tollbetétekről olyan,
mint egy a nem olyan sok novella közül,
amelyek nélkül csak vegetálnék.
Az erre vonatkozó sorokat ehhez képest
aprópénznek érzem – de lásd az első mondatot.
(Különböen úgy képzelem, egy – igazi – írónak, festőnek, szubrettnek stb.
adott esetben habozás nélkül el kell adnia az anyját is.
Azért van ez zárójelben, mert itt persze nem erről van szó,
bár innen is tovább lehet lépni:
magadból adsz el valamit, ami – honnan máshonnan –
rendben van; csak az ellenértéket keveslem.)

A hideg, távolságtartó, »tudományos«, metsző pillantás oké.

(Művészetet képez, nem vitás.)

Csak hogy nem az. Nem metsz, és nem tud, nem pillant.

Illetve igen, de el van rontva egy giccsparádéval.

Te néhány Blikkből, tévéből felszedett szó alapján
értelmesen tudsz nyilatkozni a japán gyertyáktól kezdve
a recirkulációs vákuum-dobszűrőkön keresztül
a vexillológiáig bármiről
(és, teszem hozzá, rögtön figyelmesen elolvasol
egy liturgiátörténeti könyvet,

* A HAZAFIÚI HŰSÉGRŐL. *Holmi*, 2011/12. (A szerk.)

értelmet adva ezzel egy nem túl értelmes ajándéknak),
de irodalomnak az kevés, hogy nem vagy hülye,
és hogy ismereteid szellemesen feszítődnek verssorokba.
Mert persze rutinos olvasóid is csettintenek minden újabb után,
csak hogy a sok csettegéstől már nem hallom a verset.

Olyan helyre akarsz verset írni, ahol eddig nem volt.
(A hazai földtől, nemde, messzi távolba,
a térképek »ubi leones«-ére,
az oroszlánok, de legalább az oroszlánfókák közé.)
De nem látom, hogy olyan nagyon kutatnád ezeket a helyeket.

Egy negatív anyavers,
ahol a legvégén sincs feloldás és -oldozás, oké.
Jó, ahogy a végén az anyafölddel
(a zárásban visszatérve Nádasdyhoz,
és továbbgondolva a hazát)
felkínálsz magadnak a feloldást,
csak hogy újra durván elutasíthatod.
Olyan jó, hogy az én kezdetleges (álszerénység)
reflexióm sem tudja egy kicsit se lerontani.
De ebből a csodás keserű falatból a szájból
a »távoli nagybácsi« Newton miatt nyálás hamu lesz.

Vegyük 7-nek az átlagos szellemességet,
olyanokét, akikkel már szívesen beszélgetünk.
A tied helyből 10 (és akkor még nem is hugyoztam tele a markodat).
Érdekes kérdés (de nem igazi),
hogy a verseknek vajon 11-en vagy 20-on kellene-e szólniuk.
(Mármint hogy melyik számmal tudjuk
azt a bizonyos ugrást jobban kifejezni.
De mindegy, ha szellemes, ugrani kell.)
Vagy – a fentiek szellemében – ugyebár nullán.
Semmiképp sem 8,74-en.
Nem elégítjük ki az olvasót. Ha farokverés helyett
– vagy legyünk józanok: mellett – minket is olvas,
annak örülünk, de nem próbáljuk egy magasabb szinten
megkeresni a prosztaájához vezető ösvényt,
mert kezünk Coelho kezébe ütközik.
(»Válladhoz érjen a vállam!«)

De persze fenntartom a véleményem módosításának lehetőségét.
Egy ideje például azt a hülye tojásos versedet is szeretem,*
és már másokat nem.”

* Az ALCESTE NAPLÓJÁBÓL című versről van szó. (K. I.)